

БЪРЗА ПОМОЩ
Избори за членове на Европейския парламент от
Република България

Къде, кога и кой може да избира?

Къде?

На сайта на Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" можете да проверите номера и адреса на секцията, в която гласувате. (<https://www.grao.bg/elections/>)

Кога?

Изборите ще се проведат на 26 май 2019 г., от 07.00 ч. до 20.00 ч.

Кой?

Право да избират членове на Европейския парламент от Република България имат българските граждани, които:

- са навършили 18 години към изборния ден включително;
- не са поставени под запрещение;
- не изтърпяват наказание лишаване от свобода;
- живели са в България или друга държава-членка на ЕС в последните три месеца.

Право да избират членове на Европейския парламент от Република България имат граждани на друга държава-членка на ЕС, които:

- са навършили 18 години към изборния ден включително;
- не са поставени под запрещение;
- не изтърпяват наказание лишаване от свобода;
- имат статут на продължително или постоянно пребиваващи в България;
- живели са в България или друга държава-членка на ЕС в последните три месеца и не са лишени от правото да избират в държавата-членка, на която са граждани.

Важни моменти за избирателя?

След 15 април:

Всеки избирател може да провери дали присъства в предварителните избирателни списъци, които общинските администрации публикуват на интернет страницата на общината.

До 30 април:

- 1) Българските граждани, които имат право да избират и желаят да гласуват извън страната, заявяват това чрез писмено заявление по образец или чрез електронно заявление през интернет страницата на ЦИК.
- 2) Общинските администрации публикуват на интернет страницата си избирателните списъци на граждани на други държави-членки на ЕС, които желаят да упражнят правото си на глас в България.

До 04 май:

ЦИК определя местата в държавите, в които ще се образуват секции извън страната и броя на избирателните секции във всяко място.

До 11 май:

- 1) Избиратели с трайни увреждания, които не им позволяват да упражнят избирателното си право в изборното помещение, но желаят да гласуват с подвижна избирателна кутия, декларират желанието си чрез заявление по образец или чрез електронно заявление през интернет страницата на общините по постоянния им адрес или настоящия им адрес в случаите, когато своевременно е направено такова искане.
- 2) Ако постоянният и настоящият адрес на избирател са в различни населени места, той може да поиска вписване в избирателния списък по настоящ адрес, като подадете заявление по образец.

До 15 май:

На интернет страницата на всяка община се публикува списък на заличените лица ("забранителен списък").

До 18 май:

Всеки избирател има право да поиска отстраняване на непълноти и грешки в избирателния списък с писмено заявление до кмета на общината/района/кметството или кметския наместник.

До 20 май:

Избиратели с трайни увреждания, които желаят да гласуват с подвижна избирателна кутия, но не са подали заявление в срок, може да гласуват с подвижна избирателна кутия, ако заявят това и при условие че в населеното място е назначена подвижна СИК.

Как гласуваме?

Гласуваме с бяла и непрозрачна бюлетина, с уникален пореден номер и полиграфическа защита.

Бюлетината е в списъчен вид - вляво в квадратче са изписани номерата на партиите, коалициите от партии и независими кандидати, а на последно място е "Не подкрепям никого". Срещу всяко квадратче е изписано името на съответната партия, коалиция от партии, независим кандидат и "Не подкрепям никого". **В квадратчето със съответния номер, със знак X или V, с химикал пишеш със син цвят, отбелязваме своята воля.**

В дясната половина на бюлетината има отпечатани кръгчета с поредни номера, започващи от 101. Те отговарят на мястото, което заема всеки конкретен кандидат от съответната кандидатска листа. В едно тях бихме могли да поставим знак X или V, за да изразим предпочитание (преференция) към кандидат от вече избраната партия или коалиция.

Не вписваме в бюлетината никакви други специални символи - букви, цифри или други знаци, думи и рисунки, за да не я направим невалидна.

*На информационно табло пред избирателната секция се поставя образец на бюлетината за гласуване за народни представители. Пред секцията и вътре в тъмната стаичка се поставя указателна табела за начина на гласуване и отбелязване на предпочитание (преференция), както и табло, на което са изписани имената и номерата на кандидатите по кандидатски листи на партии и коалиции.

Представител на секционната избирателна комисия откъсва една бюлетина от кочана пред нас, подпечатва бюлетината веднъж и ни я подава, за да упражним правото си на глас. След като гласуваме в тъмната стаичка, съгваме бюлетината, представител на комисията сверява дали номерът върху бюлетината съответства на номера върху кочана, при съвпадение откъсва отрязъка с номера от бюлетината, слага втори печат на бюлетината и тогава я пускаме в урната, подписваме се срещу името си в избирателния списък и напускаме изборното помещение.

Права и забрани

Какви са моите права на избирател?

- Да искам дописване в избирателния списък, ако имам право да гласувам и не съм включен в избирателния списък, предоставен на секционната избирателна комисия (СИК).
- При непълнота или грешка в избирателния списък - да поискам отстраняването им с писмено заявление по образец до районната администрация. Поправките в избирателните списъци се обявяват незабавно.
- Да получа бюлетина за гласуване и да упражня тайно вота си.
- Да върна сгрешената при поставянето на знака бюлетина и без да показвам съдържанието ѝ, да получа от член на секционната избирателна комисия (СИК) нова бюлетина за гласуване. Това право ми се предоставя само веднъж.
- Да обжалвам пред районната избирателна комисия (РИК) незаконосъобразни решения и действия на СИК, накърняващи правото ми да гласувам. РИК се произнася по тях незабавно, до един час от постъпване на жалбата и преди края на деня за гласуване; решението се обявява незабавно и не подлежи на обжалване.

Какво е забранено в изборния ден?

- Изнасянето на бюлетини извън изборното помещение.
- Гласуването извън изборното помещение освен в случаите на гласуване с подвижна избирателна урна.
- Показването на бюлетината с начина на гласуване.
- Заснемане на начина на гласуване като се използват мобилни телефони, фотоапарати или друга възпроизвеждаща техника.
- Да се гласува в тъмната стаичка в присъствието на други лица, освен в случаите на разрешено гласуване с придружител на гласоподаватели с увреждане на опорно-двигателния апарат или на зрението.
- Да се влиза в помещението с оръжие и/или предмети, опасни за живота и здравето на гражданите.
- Да се извършват действия пред и в изборното помещение, които нарушават обществения ред.

Гласуване с подвижна избирателна кутия

Изисквания и срок за образуване на секции

Избирателите с трайни увреждания, които ги възпрепятстват да гласуват в изборното помещение, могат да заявят желание за гласуване с подвижна избирателна кутия **до 11 май**. Законът изисква уврежданията да са удостоверени с документ на ТЕЛК/НЕЛК.

Заявлението по образец (Приложение 16) трябва да бъде саморъчно подписано и изпратено до 11 май по пощата, чрез факс или чрез електронно заявление през интернет страницата на общинската администрация (до кмета на общината / кмета на кметството / кметския наместник), съответстваща на постоянния адрес. Към тях се прилагат: **копие от документи от ТЕЛК, НЕЛК или медицинска епикриза за здравословното им състояние, които установяват, че заболяването на избирателя е причинило такива увреждания, които не му позволяват да напусне дома си и да се придвижи до избирателната секция самостоятелно или с друго помощно средство.**

Когато са подадени поне 10 заявления, които отговарят на изискванията за гласуване с подвижна избирателна кутия, кметът на общината уведомява Районната избирателна комисия (РИК), която със свое решение определя броя на секциите за гласуване с подвижна избирателна кутия.

След изтичане на срока...

Ако избирател с трайни увреждания, които го възпрепятстват да гласуват в изборното помещение не успее да подаде заявление в изискуемия срок, все още може да гласува с подвижна избирателна кутия, ако заяви това не по-късно от 5 дни преди изборния ден (20 май) и при условие, че на територията на населеното място е назначена подвижна секционна избирателна комисия.

На 26 май 2019 г. членове на подвижната секционна избирателна комисия ще посетят дома му. Избирателят ще получи бюлетина, която се подпечатва с печата на комисията в момента на получаването ѝ. След това представителите на комисията трябва да оставят сам/а избирателя в стаята, за да отбележи своя вот и да сгъне бюлетината (така че да бъде запазена тайната на вота). След това бюлетината се предава на СИК, за да бъде отстранен уникалният номер и за да бъде поставен втори печат, преди бюлетината да бъде пусната в съответната урна.

Други възможности за гласуване на граждани в неравностойно положение

Гласуване с придружител

Когато избирател има затруднения в придвижването или нарушено зрение, което не му позволява да извърши сам необходимите действия при гласуването, председателят на комисията, може да разреши гласуването да се извърши с помощта на придружител, посочен от избирателя.

При оспорване на решението на председателя от член на комисията, спорът се решава окончателно от секционната избирателна комисия.

- 1) Неграмотността не е основание за гласуване с придружител.
- 2) Едно лице не може да бъде придружител на повече от двама гласоподаватели.
- 3) Член на комисията, представител на партия, коалиция от партии или инициативен комитет, застъпник или наблюдател не може да бъде придружител.

Гласуване в специална секция на първия етаж

В сгради с повече от един етаж, в които има секции и на горни етажи, районната избирателна комисия с решение определя секция на първия етаж (партер), която е с най-малък брой избиратели по избирателен списък, за гласуване на избиратели с нарушено зрение или със затруднения в придвижването. Пред тази избирателната секция се поставят табела и други обозначителни знаци, на които се отбелязва и допълнителното ѝ предназначение.

Гласуване на ученици и студенти

Къде могат да гласуват учениците и студентите - редовно обучение?

При избори за членове на Европейския парламент от Република България избирател, който е ученик или студент - редовно обучение, може да гласува в избирателна секция по избор в населеното място, където се обучава, **когато то е различно от населеното място по постоянен адрес.**

Как гласуват учениците и студентите?

Когато студент или ученик е избрал да гласува в секция, която се намира в населеното място, където се обучава, различно от мястото, където е неговият постоянен адрес (университетът е в София, а в личната карта на студента е отбелязан постоянен адрес във Варна, например), той трябва да носи:

- 1) документ за самоличност;
- 2) надлежно заверена от учебното заведение със седалище в населеното място за съответната учебна година ученическа книжка или за съответния семестър студентска книжка;
- 3) декларация по образец (Приложение 75), че не е гласувал и няма да гласува на друго място.

Избирателят (както и неговите данни) се вписва в допълнителната страница на избирателния списък, а декларацията по образец се прилага и става неразделна част от него. По време на гласуването ученическата или студентската книжка остава в секционната избирателна комисия заедно с документа за самоличност на избирателя. След полагането на подпис от избирателя в избирателния списък в ученическата или студентската книжка се вписва датата на изборите и се отбелязва, че ученикът или студентът е гласувал. Книжката се подписва от председателя или секретаря и от един член на секционната избирателна комисия, предложени от различни партии и коалиции, след което се връща на избирателя заедно с документа му за самоличност.

Гласуване в чужбина

Кой има право да гласува в чужбина?

Право да избират членове на Европейския парламент от Република България имат българските граждани, които:

- са навършили 18 години към изборния ден включително;
- не са поставени под запрещение;
- не изтърпяват наказание лишаване от свобода;
- живели са в България или друга държава-членка на ЕС в последните три месеца.

Къде могат да гласуват българските граждани в чужбина?

Българските граждани, които имат избирателни права и желаят да гласуват извън страната, заявяват това чрез писмено заявление по образец или чрез електронно заявление.

Електронно заявление може да бъде подадено през страницата на Централната избирателна комисия (www.cik.bg/bg/ep2019/foreign-voting/submit). Заявление по образец (Приложение 21) може да бъде подадено и лично или чрез писмо в плик по пощата до дипломатическото или консулското представителство на България в съответната държава. То трябва да бъде собственоръчно подписано, като в едно заявление може да е вписано само едно лице, но в едно писмо може да има повече от едно заявление. Препоръчително е наименованието на населеното място извън страната да се изписва и на кирилица, и на латиница.

Изпратеното по електронна поща сканирано заявление до посолството/консулската служба на България в съответната държава не се счита за заявление „изпратено по пощата чрез писмо“.

Заявления за гласуване извън страната се подават до 30 април 2019 г.

Може ли да гласува извън страната български гражданин, който не е подал заявление?

Невключени в списъците за гласуване български граждани с избирателни права, явили се да гласуват в разкрита секция извън страната в деня на изборите, се вписват от секционната избирателна комисия в списъка за гласуване и се допускат до гласуване след представяне на документ за самоличност или удостоверение и декларация по образец. (Приложение 22)

Гласуване с лични документи с изтекъл срок?

В случаите, когато личните документи (паспорт или лична карта) са с изтекъл срок, повредени, унищожени, изгубени или откраднати или в процес на издаване, гражданите могат да гласуват, с удостоверение, издадено от дипломатическото или консулското представителство на Република България. Удостоверението се предава на секционната избирателна комисия, която вписва в графа „Забележки“ на списъка за гласуване номера и датата на издаването му.

Как протича гласуването извън страната?

Изборният ден започва в 7,00 ч. местно време и приключва в 20,00 ч. местно време. Когато в 20,00 часа местно време пред изборното помещение има негласували избиратели, председателят и секретарят на секционната избирателна комисия установяват техния брой и самоличност. Негласувалите избиратели предават документите си за самоличност на комисията. Тези избиратели се допускат до гласуване след 20,00 часа местно време, но не по-късно от 21,00 часа местно време.

В изборния ден избирателят следва да представя документ за самоличност (паспорт, лична карта или военна карта (ако съм военнослужещ)) на секционната комисия.

Ако избирателят не е вписан в списъка, но има право да гласува, той ще бъде дописан в списъка от секционната избирателна комисия след като представи документ за самоличност и декларация по образец (Приложение 22), че не съм гласувал и няма да гласувам на друго място.

E-mail: iped@iped.bg

Полезни връзки:

Проверка къде гласуваме - <https://www.grao.bg/elections/>

Подаване на електронно заявление за гласуване в чужбина - <https://www.cik.bg/bg/ep2019/foreign-voting/submit>

Централна избирателна комисия - <https://www.cik.bg/>

Съобщения на Министерство на външните работи - <https://www.mfa.bg/bg/ep2019/messages>

Приложения/Образци:

Заявление за гласуване извън страната (Приложение 21) - <https://www.cik.bg/upload/82767/Prilojenie+N+21-%D0%95%D0%9F-Zaiivlenie+za+glasuvane+izvan+stranata-chl+16+al+1+i+3+chl+350+al+1.doc>">

Декларация при гласуване извън страната (Приложение 22) - <https://www.cik.bg/upload/82768/Prilojenie+N+22-%D0%95%D0%9F-Deklarcia+izbiratel+izvan+stranata-chl+33+al+2+i+3+chl+350+al+1.doc>

Заявление за отстраняване на непълноти и грешки в избирателния списък (Приложение 9) - <https://www.cik.bg/upload/82755/Prilojenie+N+9-%D0%95%D0%9F-Zaiivlenie+nepalnoti.greshki.+chl+43+al.1.IK.doc>

Заявление за гласуване с подвижна избирателна кутия (Приложение 16) - <https://www.cik.bg/upload/82762/Prilojenie+N+16-%D0%95%D0%9F-Zaiivlenie-glasuvane.podvizna-kutia-chl+37+al+1.doc>

Заявление за гласуване по настоящ адрес (Приложение 14) - <https://www.cik.bg/upload/82760/Prilojenie+N+14-%D0%95%D0%9F-Zaiivlenie-vpisvane-izbspisak.nastoiasht-adres-chl+36+al+1.doc>

Декларация, че избирателят не е гласувал и няма да гласува на друго място - ученици и студенти (Приложение 75) - <https://www.cik.bg/upload/82821/Prilojenie+N+75-%D0%95%D0%9F-Deklarcia+obshta+ch+28+al+3+i+4.doc>